

Múlaþing
Sóley Valdimarsdóttir
Lyngási 12
700 Egilsstaðir

Reykjavík, 4. janúar 2023
UST202311-214/A.B.
10.04.03

Efni: Tillaga - Deiliskipulag - Smávirkjun við Gestreiðarstaðaháls - Múlaþing

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Múlaþings er barst 22. nóvember sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að deiliskipulagi fyrir smávirkjun við Gestreiðarstaðaháls í Múlaþingi.

Í greinargerð kemur fram deiliskipulagið gengur út á að skipuleggja svæði fyrir smávirkjun við Gestreiðarstaðaháls, á Jökuldalsheiði (öðru nafni Axlarkollur), sem stendur við afleggjara á Þjóðvegi 1 niður að Vopnafirði og er í Múlaþingi. Rafstöðin mun nýta vatn í Langadalsá sem rennur við hálsinn norðanverðan. Þar er nægjanlegt vatn og fall til að framleiða 50-60kW. Aðeins lítill hluti vatnsrennslis verður nýttur við orkuframleiðsluna.

Auk þess kemur fram að útbúið verður lítið inntakslón í mynni gils sem áin rennur í og þaðan lögð niðurgrafin 400 mm pípa um 700 m leið að stöðvarhúsi sem væri rétt neðan við Þjóðveginn nr.1. Miðað er við að stöðvarhús, sem er innan við 10 m², verði útbúið á verkstæði og flutt fullbúið með túrbínu á verkstað.

Vatn

Umhverfisstofnun tekur undir að mikilvægt er að draga úr notkun jarðfnaeldsneytis en jafnframt má slík framkvæmd ekki hafa neikvæð áhrif á aðra þætti umhverfisins. Helsti áhrifaþáttur virkjunarinnar er vatn og lífríki þess og því er mikilvægt að áhrif á það verði skoðuð betur í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála.

Umhverfisstofnun bendir á að í 28. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, segir að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun. Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar.

Framkvæmdaraðili hyggst reisa smávirkjun í Langadalsá sem er einnig straumvatnshlotið Kollseyra (102-1290-R)¹ samkvæmt vatnaáætlun. Virkjanir og framkvæmdir tengdar þeim

¹ <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/102-1290-R>

falla undir vatnsformfræðilega breytingar á vatnshlotum og sem slíkar hafa þær áhrif á vatnshlot og vistkerfi þeirra. Í lögum um stjórn vatnamála skal tryggja að ástand vatnshlota versni ekki vegna álags. Vatnshlotið er skilgreint í *mjög góðu* vistfræðilegu ástandi og verður því framkvæmdaraðili að tryggja að ástand þess falli ekki um flokk þ.e. verði í verra ástandi en *mjög góðu* (þ.e. *gott* eða *ekki viðunandi* ástand).

Framkvæmdaraðili þarf að leggja mat á það hversu mikil áhrif framkvæmdin hefur á líffræðilega, eðlisefnafræðilega og vatnsformfræðilega gæðabætti vatnshlotsins og því hvort að áhrifin valdi því að ástand vatnshlotsins rými eða að það falli um ástandsflokk og þar af leiðandi að vatnshlotið nái ekki umhverfismarkmiðum. Ef áhrifamatið leiðir í ljós að umhverfismarkmið nást ekki þarf að sækja um heimild til Umhverfisstofnunar um breytingu vatnshlots í samræmi við 18. gr. laga um stjórn vatnamála.

Virðingarfyllt,

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson

teymisstjóri